

Alles wèl: 't lot in den kerkbuil – J.J. Cremer

Een Scheveningse novelle, gedateerd Loenen a/d Vecht, 5 maart 1857. Handschrift in bezit van de Koninklijke bibliotheek te Den Haag.

1e druk in: Lector voor de huiskamer, uitgegeven tot aanmoediging der schoone kunsten, onder de bescherming van hare majesteit de koningin 1857. Leyden: A.W. Sythoff, directeur der houtgraveerschool, 1857. p. 57-62. afl. 3.

2e druk in: Stad en dorp: vertellingen. Arnhem: D. A. Thieme, 1864. 185 p. Guldens-editie, no. 44. p. 55-74.

3e druk in: Makassaarsch handelsblad, jrg. 3, 29 juni, 2, 6, 9 juli 1870. Makassar: Handelsdrukkerij, 1870.

4e druk in: Vertellingen en schetsen. Amsterdam: D. Noothoven Van Goor, 1881. p. 18-28. Romantische werken, dl. 13.

5e druk in: Novellen en vertellingen. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1887]. 6e druk. p. 239-249.

6e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1888]. 7e druk. p. 239-249. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

7e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff, [1888]. 7e druk. p. 239-249. Romantische werken.

8e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [ca. 1908]. 7e druk. p. 239-249. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

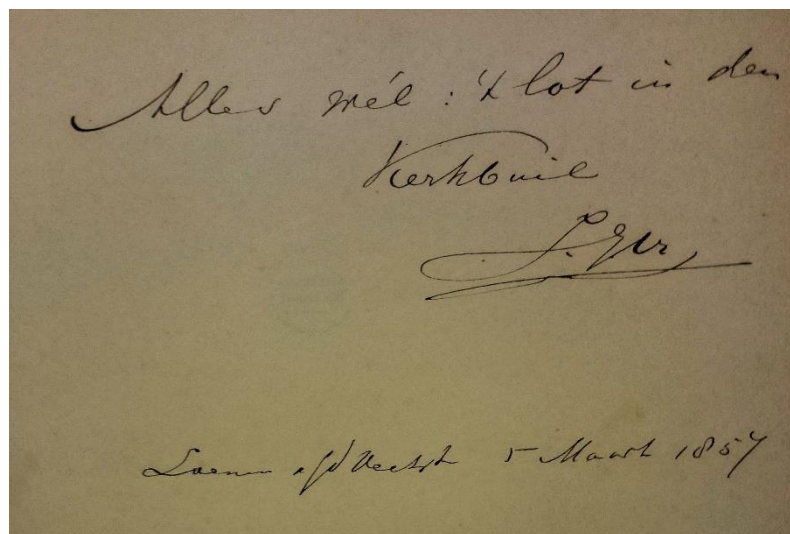
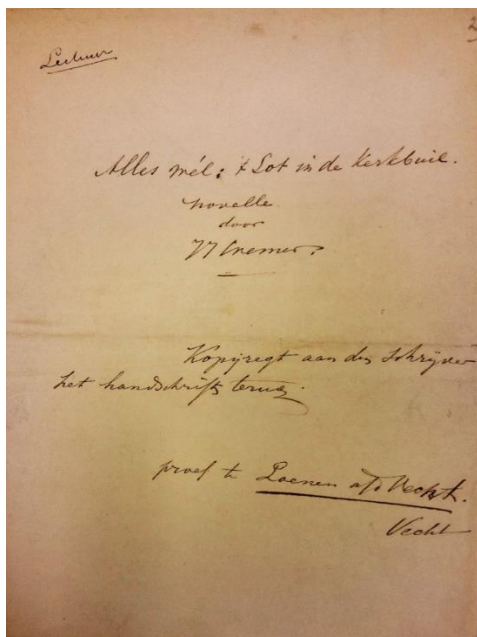
9e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1917]. 8e druk. p. 239-249. Romantische werken (rode serie).

10e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [1917]. 8e druk. p. 239-249. Romantische werken (blauwe serie).

11e druk in: Novellen en vertellingen: deel 2. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij, [ca. 1925]. 9e druk. p. 239-249.

12e druk in: Novellen en vertellingen. Z.pl., Clear prints [Walmart], 2022.

Handschrift:

Alles Wel

Introductie bij de voordracht van de novelle Alles Wel door J.J. Cremer. Voorgelezen medio april 1857 in Loenen aan de Vecht. Vlak voor zijn vertrek naar Den Haag. Cremer schrijft o.a. dat de novelle op verzoek van de redacteur van "Lectuur voor de huiskamer, uitgegeven tot aanmoediging der schoone kunsten" in het Schevenings dialect is geschreven. Cremer maakte de novelle n.a.v. een toegestuurde afbeelding (zie beneden voor de afbeelding)

Mijne dames en Heeren

Nog voor weinig dagen had ik niet gedacht dat ik aan de vriendelijke uitnodiging zou kunnen voldoen om voor 't laatst als Loenensch inwoner van dit gestoelte een woord tot U te spreken. – nu echter daar alles te mijnt n. omst. Wel is vervul ik den op mij genomen taak, en doe het met een wáár maar toch gemengd genoeg! Want gij weet het al scheiden wij met wil en zin het lied zegt teregt Scheiden thut weh!

Al wat we voor 't laatst doen (behalve 't kwade) moet onsmarten en daarom: ---- maar neen 't zou den schijn krijgen alsof ik een soort van afscheidsrede wild voeren en 't was slechts mijn idée om u nog eenige oogenblikken (zoo mogelijk) aangenaam bezig te houden.

Ik heb daar een novelle voor mij liggen in de vorige maand opgesteld en in strekking zeer snel strookend met de gewaarwoording die mij in deze dagen vervullen.

Sta mij toe dat ik ze U voordragen. Ze is klein en gesteld in den Betu .. neen in den Scheveningsche tongval.

Ik geloof dat het Schev: dialect u minder dan het Ov.B. zal bevallen. De oorzaak dat ik in dit dialect stelden ligt in het verzoek van een lastigen redacteur om bij een gravure met Scheveningschen figuren een novelle te dichten.

De plaat stelde voor een visscher die zóó op een vrouw kijkt terwijl hij een pijpje rookt. Op een vrouw die zóó ziet of zóó een beetje knorrig en een dik kind op den schoot heeft. 't Is lastig van zoo'n weinig sprekend tafereel iets te maken. Oordeel dus niet te streng indien gij 't niet te fraai vindt.

De novelle heeft den titel Alles wél! 't Lot in den kerkbuil.

3

Mijne dames en Heeren

Nog voor weinige dagen had ik niet gedacht ^{dat ik} aan de vriedelijke uitvoering ~~te denken~~ kon kunnen voldaan, om voor 't laatste als Luconenck inwooner van dit gestreekt een woord tot u te spreken. — Nu echter ^{ten pyment} daar alles ~~is over~~ met u veroude ik ~~den~~ op my genomen taak, en dan het met een wáár maar ~~teek~~ gemeensd ginnings.

Gemeensd! want gij ~~heeft~~ ~~het~~ ~~leuconenck~~ ~~grabbon~~ ~~lied~~ al scheide mij met ~~dit~~ ~~en~~ ~~hiet~~ het lied leyt terecht Scheiden thut mek!

Al wat me voor 't laatste ~~die~~ behalve 't ~~brade~~ ~~maet~~ ~~om~~ ~~maet~~ te daarom. — — — maar neen, 't van der ~~schijn~~ ~~knijgen~~ ~~al~~ ~~of~~ ~~ik~~ een ~~svart~~ van afscheid eede mild ~~svagere~~ en 't was slechte mijn idee om u nog eenige rogen-
blikke / ~~was~~ ~~mogeljk~~ / ~~aangemen~~ ~~te~~ ~~u~~ ~~houden~~.

't heb daar een novelle voor mij liggen in de vorige maand

in (strakking)

opgesteld en zeer snel strakking met de gerawoording die mij in die dagen vervulde. ~~mette~~ ~~gemin~~ ~~te~~ Sta mij toe dat ik ze u voordrag. Ze is klein en gesteld in den ~~Beet~~ ~~neen~~ in den ~~Whevenmijssche~~ ~~longval~~.

't geloof dat het ~~soke~~ ~~dialect~~ u minder dan het Dr. B. zal bevalen. ~~de~~ ~~voornacht~~ ~~dat~~ ~~ik~~ ~~dit~~ ~~dialect~~ stelde ~~te~~ ~~lijt~~ ~~in~~ ~~het~~ ~~verreik~~ van een ~~laastige~~ ~~reductie~~ om bij een gravure met Scherpening ~~vol~~ ~~figuur~~ een novelle te drukt.

~~de~~ ~~plant~~ ~~stelt~~ ~~voor~~ ~~een~~ ~~reffer~~ ~~die~~ ~~zoo~~ ~~thut~~ ~~te~~ ~~mijl~~ ~~by~~ ~~den~~ ~~pijpp~~ ~~roekt~~. Op een ~~vruut~~ ~~die~~ ~~X~~ ~~Zoo~~ ~~X~~ ~~ziet~~ / ~~of~~ ~~zoo~~ ~~een~~ ~~beetje~~ ~~knar~~ ~~rig~~ ~~en~~ ~~een~~ ~~dik~~ ~~kind~~ ~~op~~ ~~den~~ ~~schouk~~ ~~heeft~~.

't laatste van ~~zoo~~ ~~veinig~~ ~~sprokent~~ ~~in~~ ~~prekeel~~ ~~iet~~ ~~te~~ ~~make~~ ~~voordeel~~ ~~den~~ ~~niet~~ ~~te~~ ~~strong~~ ~~indien~~ ~~gij~~ ~~te~~ ~~niet~~ ~~te~~ ~~pravi~~ ~~vindt~~.

de novelle heeft ~~den~~ ~~titel~~ ~~alles~~ ~~mél!~~ 't lot in den Kerckbuil.

|||||||

LECTUUR VOOR DE HUISKAMER,

UITGEGEVEN TOT AANMOEDIGING DER SCHOONE KUNSTEN,
OPDRACHT
BESCHERMING VAN HARE MAJESTEIT DE KONINGIN.
—
1857.

LEYDEN,
A. W. SITHOFF, DIRECTEUR DER HOUTGRAVEERSCHOOL.

ALLES WÉL: 'T LOT IN DEN KERKBUIL.

NOVELLE

***

J. J. CREMER.

lijk, het jonkje lag er ook droevig genoeg. Hebt ge wel eens een hevige stuijp gezien, moeders...? Niet, dan wensch ik u hartelijk toe dat ge het aan uw lievelings noot belevens zult. AARTJE zag er uit alsof hij met den dood lag te strijden. 'Klamma zweet parelde hem op het aangrijp en vrouw moecras, op het overweld van blijdschap het wanhoop gevoerd, kreet haar man toe, dat hij toch (jen sou... voort... voort, maar den dokter eer het te laat was, en de vader die eerst als weerloos op het jonkje gestand had - want noot had hij zoo iets gezien - riep: »Wacht 'm met wachten! en had overhuid: »Eip o God! eip!» en AARTJE, ja ook zij had uit het diepte der ziel: »Last 'm niet sterven, o God! eip 'm, eip mijn AARTJE!«

Een droevige nacht volgde er op den avond dien wij beschreeven. Aan had den dokter gebaad en de dokter had middelen voorgeschreven en geroepd hoe men in dit of dat geval te handelen had, maar, tot eene verklaring aangaande den toestand van den kleinen jongen was hij niet gekomen.

»Is 't kwad bij?» had AARTJE gevraagd.
»Zou ze 't aken?» had AARTJE gezegd... maar de geneesheer had slechts de schouders opgehaald. Och Heer, de schouders opgehaald! Toch het verstandigste. Zoo min als AARTJE wist hij of 't jonkje 't nog halen sou.

Een sabbige, droevige nacht!
't Leven van uw leven te zien lijden, vaders! verschrikkelijk niet waar? 't Kind, dat ge onder 't harte gedragen en geroepd hebt, te zien worstelen met den dood, moeders! verustigend niet waar? Of dan geen hulp te kunnen aanbrengen; met slappe handen en met kloppende herten daar te staan onder bijna iets te kunnen doen, om het leven de overwinning te doen behalen. Zoo's toeder wermij! Zou uwe klagen hoort en begrijpt het niet. Of ge al mocht en klaagt en 't wichte bij uje naam roept, ge vindt er geen baat bij en hebt er geen voldoening van, want uw kindje ligt daar even treurig en 't is aan die lieve oogjes te zien dat ze u niet herkennen. Niets kunt ge doen... Niets! Kunt ge niet hidden ook...?

Ja hidden!
En, ook zij, zij knielden neer, de zwaar beangste echtgenooten en ze baden... en, toen ze waren opgetaan toen... toen baden ze nog voort, iedere gedachte werd een gebet en hoe zander de geest der vrouwe vooral, nabij den Almagtige was, hoe reiner 't ook in haar binnenste werd en

al kon ze ook nog niet volkomen zeggen: 'Uw wélschiede, rker bood ze voor de begerde redding een deel... men... haar gansche wijsde. Ze zou het lot in den kerkbuil werpen. »God eip 'm 'n AARTJE! O! God eip 'm 'n jonkje!«

Den volgenden morgen vreed vroegrijg trad de geneesheer weder de slaacheroening binnen. Vier malen had AARTJE een hevige stuijp gehad en nu, nu lag hij, en sliep, maar kramde nog bij wlijen. De ouders waren niet uit de kleien geweest. Vrouw moecras's oogen stonden rood en gewolven. Ze had ook schijf veel geleid.

Hoe nou het nu gaan...? De dokter wist het nog niet, de tijd moest het leeren. En de tijd, ja, hij heeft het geleerd. De geboden der echielieden zijn verhoord geworden, de kleine jongen bleef haa gepaard. Wat AARTJE inderdaad geseheid had...? De dokter zat het niet, en wij, wij wisten het niet, genoeg is het, dat hij herstelde.

En moeder moecras' wierp, volgens haar geloof, het lot waarop ze de stensdand guldien ontzagen kon in den kerkbuil?

Hield 'de armen haer woosplais sijn er geen halve cent rijker door geworden, geen kramel brood heeft die geloofe haa meer verschaft. Besweek zij voor de verzoeking?

God bewaarde de zwakke er voor.

Vergeeten is menschelijk. AAT, AARTJE'S vriendin, de eenige die wist dat ze in 't lot opkloofde, kon beter tong van schelvisch, dan 'n vijf van 'n drie onderscheiden. Dat AARTJE ten tijde van N. V. vijf-honderd-vijf-en-negentig had, dat wist ze ook, maar dat er op het groote papier 't welk ze in stad zag hangen, bij de hondendrunder, het N. V. driehonderd-drie-en-negentig had gestaan, daar kon ze zich later maar geen begrip van vormen, 't waren krek »vijven» geweest. »Ik zag dat 't valsch gest,» met AAT. Weg was haer honderd.

Klein AARTJE is nu een AAT van zestien jaren, hij niet er uit als melk en bloed; aan boord is in 't liefste en moeder, ja moeder...! tot een voorbeeld van Christelijke tevredenheid kan ze nog niet genoemd worden, doch de vermaning van God, die in den nacht tot haer kwam, werkte toch sөөvel op haer ziel, dat alle wrevel of ontevredenheid wordt onderdrukt door de gedachte aan de lie toe ontvangens, en de schoere muis met AARTJE dadelijk rgt met de woorden: Alles wé! 't lot in den kerkbuil.
Als AAT dat zegt lacht AARTJE, en ze geeft 'm 'n golfslag.

MOZES OP DEN NEBO.

***

R. C. H. RÖMER.

Het ucbomdscheuren kwam en niet? op Figs' toppen,
't in midden van den vloed der machtijske doppen,
Bewoogt zich een gestal' -
't in Nozer, 't in Gods knecht, die langs verborgen wegen
Op paddijske bevel 't gheorgie lacht boezgen,
Dat Moabs vlakke omvalt.

— Maar gelieken dat hou te 't niet. —

»E' is niet 't ein oeben, zeg ik maar: 't stuk
eft 't alstijd met evene, van Jonge af aan, mena,
alstijd had stax'n 't faveurje, voor drie juer 't ge-
te.

val met de koningin - dat God 't regene - toen
ze voor simondal, as 't waere, twee rijkhalidien
opstreck, kwante omdat ze 'n neudoek had ope-
te.

Advertentie in de Opregte Haarlemsche courant, 16 april 1857:

* * 30 Cents de Aflevering, met vele Platen.
LECTUUR VOOR DE HUISKAMER.
Inhoud van de derde Aflevering: J. J. Cremer,
Alles wél: 't Lot in den Kerkbuil. R. C. H. Römer, Mozes op den Nebo. — Jozejus, Het Kasteel Chillon. — G. N., Beklimming van den Berg Tjermai in de residentie Cheribon, 15, 16 en 17 Oct. 1856. — Anastasius, Justus van Effen. — L. J. W. ten Bokkel, op reis. — T. van Westrheene Wzn., Een straatmuzikant, schets met de pen. — Melkvervalsching. — Beoordeelingen.
Dertig Cents de Aflevering, een prijs zóó gering, dat ze fabuleus schijnt voor den inhoud van 100 Pag. gewone Lectuur, en dan nog vele Platen, het maakt dat de Lectuur voor de Huiskamer in duizende Huisgezinnen gevonden wordt.

Algemeen handelsblad, 17 april 1857:

30 CENTS DE AFLEVERING, MET VELE PLATEN.
LECTUUR VOOR DE HUISKAMER.
INHOUD VAN DE DERDE AFLEVERING. J. J. CREMER,
Alles wél 't Lot in den Kerkbuil. — R. C. H. RÖMER, Mozes op den Nebo. — JOZEFAS, het Kasteel Chillon. — G. N., Beklimming van den Berg Tjermai in de Residentie Cheribon, 15, 16 en 17 Oct. 1856. — R. ANASTASIUS, Justus van Effen. — L. J. W. TEN BOKKEL, Op Reis. — T. VAN WESTRHEENE WZN., een Straatmuzikant, schets met de Pen. — Melkvervalsching. — Beoordeeling.
Dertig Cents de Aflevering, een prijs zóó gering, dat ze fabuleus schijnt voor den inhoud van 100 pag. gewone Lectuur, en dan nog met zoovele Platen, het maakt dat de Lectuur voor de Huiskamer, in duizende Huisgezinnen gevonden wordt.
(6540)

Het volksblad, 14 oktober 1857:

Een Scheveningsch Visschersliedje. Leest gij de *Lectuur voor de Huiskamer* ook? Zoo niet, wij raden u de kennismeming daarvan zeer aan. 't Is een echt oorspronkelijk tijdschrift met degelijke en onderhoudende lectuur en het verdient bovendien, om de goede houtgravuren van Nederlandsche graveurs, ieders ondersteuning.

Bij de doorbladering van den loopenden jaargang trof ons inzonderheid eene allerliefste novelle van den geachten Schrijver J. J. CREMER: *Alles wèl: 't lot in den kerkbus!* Wij veroorloven ons daaruit het volgende liedje over te nemen, dat de Scheveningsche visscher ARIE MOGHEL op een warmen Julij-avond zong: »Met zijn jongske op den arm stond ARIE naar zee te kijken. »Kayk ARI, mayn artlap,» sprak de vader tot het kind van veertien maanden, dat de oogjes voor de sterke lucht moest sluiten. »Jay zel m'n trots weze als je merg in de botten ebt. Met je vaer op zee, jogchie! God zal 't geven:

Oepsasa! tralaelae!
Dobb'ren op de baeren,
Volle pinken brengt ie t'huis,
Die geen moed laet vaeren.

Oepsasa! tralaelae!
Die de zee wil bouwen
En de netten vol wil zien,
Moet z'n roer goed ouwen.

Oepsasa! tralaelae!
Vaëren in 'n pinkie;
Vaëren met je God in 't oog;
Doe je 't niet dan zink ie.

Oepsasa! tralaelae!
't Leven is 'n raeisie
Stuur ik regt, 'k zing Boven eens,
Op een mooijer waijsie.

STAD EN DORP.

V E R T E L L I N G E N

V A N

J. J. CREMER.

TE ARNHEM,
 BIJ D. A. THIEME.

1864.

Digitized by Google

Vaderlandsche letteroefeningen, 1864:

*Guldens-editie no. 44. Stad en dorp. Vertellingen van J. J. Cremer.
 Te Arnhem, bij D. A. Thieme, 185 bladz.*

Wat in het licht verschijnt onder den naam van den heer **Cremer** wordt met gunstige vooringenomenheid ontvangen; althans toen wij het bovengenoemde bundeltje ter aankondiging ontvingen, namen wij het met zekeren haast ter hand, om de lectuur te genieten; en al was onze verwachting gespannen en waren het oude bekenden, die we vonden, heeft evenwel het viertal verhalen ons een waar letterkundig genot verschaft. Het eerste, getiteld *het begin*, ademt een ernstigen geest en getuigt van een scherp, juist blik in het menschelijk hart; het tweede *'t lot in den kerkbuil* levert het bewijs dat **Cremer** ook in het Scheveningsch dialect bevallig west te schrijven, en ofschoon we het wat kras vinden zulk eene som in den kerkbuil te werpen, kenmerkt het zich overigens niet minder door waarheid dan het vorige; maar de derde vertelling, *een*

Makassaarsch handelsblad, 29 juni 1870:

<p>Alles wèl: 't lot in den kerkbuil. (NOVELLE door J. J. CREMER.)</p> <p>„Z' is met 'n elm eboren, zeg ik maer; 't eluk eeft 'r altijd meé eweest, van jongs af aen, mens, altijd had PLEUN 'n fafourtje; voor drie jaer 't geval met de koningin — dat God 'r zegene — toen ze voor niemendal, als 't waere, twee rijk-daelders opstreek, kwaesie omdat ze 'n neusdoek had opraept; ik zeg maer: de eene mens is de andere niet; zie, PLEUN is toch geen aer beter dan ikke of jaij en ikke baij voorbeeld altijd 't kind van de rekening: teugenwind, niet is teugenwind.”</p> <p>„Daer niet van,” klonk het antwoord der visschersvrouw, tot wie SAARTJE MOGHEL het woord had gerigt toen ze seiden met ledige vischmanden uit stad naar „Schevelinge” terugkeerden. „Daer niet van, maer, toen PLEUN van onze koningin die doeseur kreeg, liep ze op t' laes en daerom zie ie, maer niet om den neusdoek.”</p> <p>„Dat raekt niet, zie je,” hervatte vrouw MOGHEL, „ik</p>	<p>zeg maer van 't geluk dat 'r dient; ikke en jaij we zijn ook menigmael op 't laes eweest, maer we zagen de koningin niet en d'r cente evenmin. Z' is met 'n elm eboren, zeg ik je; naou die groote uit de loteraij, wel mens, 'n mens zou er kippevel van kraijge, geloof ie 't wel, ik bestierf om 't art toen 'k 't oorde.”</p> <p>„Meer as meer,” klonk het aan SAARTJES zijde.</p> <p>„Drie duijzend gulden!” hernam VROUW MOGHEL, „je zel raeis zien wat ze d'r vinne zel roere, ik wed dat ze in de straet zel 'uen, met schilpe uijstalle en koffie zette, jaou en ik van 's gelaijke zel ze de rug toedra-ijen; let 'r raeis op.”</p> <p>„Drie duijzend gulde, wel van geweld! zuchtte de tweede visschersvrouw en ze kneep even de oogen digt, welligt om zich zoo'n monstersom eens levendig voor den geest te halen.</p> <p>„PLEUN is 'n elder waij,” zei ze een oogenblik later, „oppassend en goed voor d'r schaepjes; als ik het één zou gunnen dan is het aen aer.”</p> <p>„Wel afgeraenzend,” riep SAAR, „elder! oppassend! ik stae d'r zoo goed as de beste, ze was 'n fadzige maeid dat was ze; maer wie de pink in stuur oudt is TAIJS; jae, zie je, met zoo'n man kan je kabeljaauw vangen. Had m'n vaer niet 'n piek an TAIJS ehad dan was ie om mainj ekomme, maer nou, wat eb ik voor 'n joris; 'n spiering, mens, altijd</p>
---	---

Algemeen handelsblad 19 maart 1872:

ODÉON.
VOORDRACHT VAN DEN HEER
J. J. CREMER,
op **DONDERDAG 21 MAART**, des avonds te 8 uren.
't **Lot in den Kerkbuil** (Scheveningsche Novelle); 't **Zunneke**
en 't **Maantje**; **Betuwsche Klaverblad** en **achterdeurkes**.
Plaatsen kunnen aan het Lokaal besproken worden **Woensdag**
en **Donderdag** van 10—3 uren.

Algemeen handelsblad, 23 maart 1872:

De bezoekers van *Odéon* hebben gisteren weder zich kunnen vergasten aan eene voordracht van onzen talentvollen landgenoot J. J. Cremer. Ook ditmaal had hij niet eene enkele zijner novellen, maar eene reeks van kleinere scheppingen gekozen.

Zij werd geopend door het gedicht: „'t Zunneke en 't Maantje,” daarop volgden (Scheveningsche) novelle: „'t Lot in den Kerkbuil” en het gedicht „Achterdeurkes.” Vooral dit laatste is een juweeltje en ook de beide voorgaande stukjes, ofschoon van te beperkt kader, om den autheur gelegenheid te geven tot de fijne karakterteekening, die men in zijne grootere werken bewondert, vonden algemeenen bijval. Na de pauze werd het bekende *Betuws Klaverblad* voorgedragen.

Te zeggen, dat mimiek en stembuiging wederom voortreffelijk waren is eigenlijk overbodig, maar zelden nog kwam dit buitengewoon talent van voordragen zoo goed uit als bij deze drie laatstgenoemde tafereeltjes. Met de allereenvoudigste middelen verkreeg de spreker hier een treffend effect. In dezen winter zullen wij Cremer wel niet meer te hooren krijgen, maar de warme toejuichingen van het publiek bewijzen voldoende, dat zijne terugkomst in het volgende seizoen voor zeer velen eene bij uitstek welkome tijding zal zijn.

Jaarboek van de maatschappij tot nut van 't algemeen 1871-1872:

(23.) **Volksvoorlezingen.**

DEPARTEMENTEN.	AANTAL VOORLEZINGEN.	AANTAL BEZOEKERS.	ONKOSTEN.	BATEN.	BIJZONDERHEDEN.
ALKMAAR.....	8	103	.....	f 75.10	Gelden bijeengebracht door vrijwillige inschrijvingen der Leden. Onderwerpen: Over den toestand der arbeidende klasse of zedelijke en burgerlijke verplichtingen.
ALMELO.....	5	250	f 50.—	geene.	Resultaten vrij bevredigend. De toegangskaartjes werden à 10 cs. uitgegeven. De onderwerpen liepen over natuurkunde en vaderlandsche geschiedenis.
ANDIJF, c. a.....	4	120	" 11.90	.....	Onderwerpen: De twee gezinnen, een praatje over arbeid, uit den regen in den drop, een beschouwing van het boek Jezus Sirach, alles wel, 't lot in den kerkbuil, de engel van Baltimore, blik op het volksleven in Duitschland in de 16e eeuw, Suzanne van Oostburg, de brief van Jan Stukadoor, Napoleon I, brief van den timmerman Thijs Hamer aan Jan Stukadoor (in den Andijkschen tongval), de buurtmeester aan 't ontbit.

Nieuws vd dag, 15 februari 1882:

J. J. CREMER's Compleete Romantische Werken, in 14 prachtige rijk vergulde Prachtbanden, bevattende **ALLE** Werken van CREMER, voor slechts f 17.50.

Betwische Novellen, (Wiege-Mie, De rechte Jozef, De oude Wessels, De reis van Gerrit Meeuwssen en zien Zeun naar de Amsterdamsche Karmis, Deine-Meu). — Een reisgezelschap, (Eene Zoogmoeder, De Fransche Komek, De vriend van den Huize, Het einde, Ritter's Hans). — Kees Springer, (Een winternacht, Arme Samuel, Achter de schermen, Het begin, Een dag in de residentie, Een dansles op Meijdervoort, De Koffie-vrouw). — Kleine vertellingen, (Twee families, Een winteravond, Oudejaars-avond, Mijn oude Jakob, Driemaal gezien, Nu en omhoog, Wat vader Harmen vertelt, Portretten, Schuuden en blazen, enz. enz.). — Fabriekskind en Werkman. — De Lelie van 's-Gravenhage en Tooneelstukken, (Boer en Edelman, Emma Berthold). — Daniël Sils. — Anna Rooze. — Dokter Helmond en zijne Vrouw. — Hanna de Freule. — Tooneelspelers. — Overbetwische Novellen, (Grietje op 't Hönigsarf, 't Kriekende Kriekske, Op de Kniehorst, 't Blinkende Hoanje, Van binnen en van buiten, Oan 't Kleine Rivierke, Bella Roel, 't Hart op de Veluw, Japik en Plewtje, 't Reuske van 't Darp). — Vertellingen en Schetsen, (De Predikants-Dochter, Het jawoord, 't Lot in den kerkbuil, De Betwische Neef, Wouter Linge, Op den zolder, Monte Carlo, enz., enz.) — Het Orgel. — Gedichtjes. — Gelegenheidsstukken, (De reus van Antwerpen, Jan' Pier en Kloas, Klucht of geen klucht, enz. enz.) en een korte Levensschets van J. J. Cremer, door Arnold Ising.

1882-1883: publiciteitscampagne voor de verzamelde werken:

Advertentie ☆

Reuïke van 't Darp). — Vertellingen en Schetsen (De Predikants-Dochter, Het Jawoord, 't Lot in den Kerkbuil, De Betwische Neef, Wouter Linge, Op den Zolder, Monte Carlo, enz., enz.) &mdash ...

Krantentitel Algemeen Handelsblad

Datum 22-11-1882

[Meer details](#) ▾

Advertentie ☆

e, 't Reuske van 't Darp). — Vertellingen en Schetsen (De Predikants-Dochter, Het Jawoord, 't Lot in den Kerkbuil, De Betwische Neef, Wouter Linge, Op den Zolder, Monte Carlo, enz., enz.) &mdash ...

Krantentitel Algemeen Handelsblad

Datum 22-11-1882

[Meer details](#) ▾

Advertentie ☆

Reuske van 't Darp). — Vertellingen en Schetsen, (De Predikants-Dochter, Het Jawoord, 't Lot in den Kerkbuil, De Betwische Neef, Wouter Linge, Op den Zolder, Monte Carlo, enz. ens.) — ...

Krantentitel Het nieuws van den dag : kleine courant

Datum 23-11-1882

[Meer details](#) ▾

„Leidsche Herdrukken,”	
EEN DUBBELTJE PER DEEL.	
No. 28.	J. J. A. GOEVERNEUR: Avonturen in den Nieuwjaarsnacht.
No. 29.	J. J. CREMER: Een Vriend van den Heize. — Op den Zolder.
No. 30.	JOHAN GRAM: Twee Contrassen. — Een huwelijksreisje. — Een sonderling condoleance-bezoek. — Een vriend uit de Oost.
No. 31.	Mr. G. VOSMAER: Een Pelgrimsstocht naar de Weddesteeg. — Een preck in 1659. — Mosa.
No. 32.	J. J. CREMER: Het Einde. — Een dag in de residentie.
No. 33.	G. J. SPOOR: Grootvader. — Een Familiegeschiedenis.
No. 34.	T. PLUIM: Mara.
No. 35.	J. J. CREMER: Fabrickkinderen. — Monte Carlo. — Naar omhoog. — Wat vader Harmen vertelt. — Het jawoord. — Alles wel: 't lot in den kerkbuil. — Thijs de smid.
No. 36.	R. KOOPMANS VAN BORKEREN: Mag ik u „moeder” noemen. — Muisjes zonder staartjes.
No. 37.	Ja. VAN RENNES: Een huishouden van Jan Steen. — Mijn zwarte vriendin. — Jan de wascher. — De „Honderdduizend”.
No. 38.	GERARD KELLER: Onze Minister.
No. 39.	J. J. A. GOEVERNEUR: Gaston van Frankrijk.
No. 40.	JOHAN GRAM: De roode handschoen. — Een nalatenschap. — Het hofje van Kelderman.

UITGAVE A. W. SJTHOFF, LEIDEN.

Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde, 1922:

geschriften eene zekere bekoring, die wij ongaarne bij zijne andere missen. Ook van den Scheveninger tongval heeft hij zich soms bediend, zooals in „Het jawoord” (1856), „Alles wel: 't lot in den kerkbuil” (1857) en „Japik en Pleuntje” (1877). Zelfs van het Joodsch heeft hij wel eens eene gemakkelijke proeve gegeven.

Toch kan niets daarvan halen bij een elftal grootere Overbetuwsche novellen, waarin CREMER's talent zijn hoogtepunt heeft bereikt. Elk van deze bestaat uit eene reeks van kleine schilderijtjes

Nieuwe Hoornsche courant, 12 februari 1927:

er niet onder zal lijden. Nadat de secretaris de notulen heeft gelezen, wordt het woord verleend aan den heer A. Luijt, die voor dezen avond de lezing heeft en zich hiervan kweet met een novelle van Cremer, getiteld „Alles wil 't lot in den kerkbuil”, waarmee spreker blijkens de onverdeelde aandacht alle succes had. Verder traden achtereenvolgens op mej. A. Bakker—Ham met „de Oudste”, de heer W.

Hugo Sanders — Jacob Cremer, 1952:

Scheveningse novellen

Niet alleen de Betuwe, ook zee en duinen oefenden op Cremer een grote aantrekkingskracht uit. Bijna dagelijks kon men hem zien wandelen langs het strand. Een paar vertellingen spelen zich dan ook af onder de Scheveningse vissers en zijn geschreven in hun dialect. Ofschoon verhaaltjes als *Het Jawoord* en *Japik en Pleuntje* dikwijls op het répertoire van de voordrachtskunstenaar stonden, hebben zij niet de bekendheid gekregen van de Betuwse novellen. Veel betekenis hebben zij ook niet. De schrijver mag dan het traditionele motief van het gevaarlijke vissersbestaan behandelen, nergens vinden wij ook maar iets van het realisme en de tragiek, die het werk van Heyermans kenmerken. Wel bewijzen deze vertellingen ten overvloede, dat Cremer niet veel van een dialect behoefde af te weten om het in een novelle te gebruiken.

In zijn tekeningen gaf Cremer, die Jozef Israëls onder zijn vrienden mocht rekenen, hetzelfde vreedzame beeld van zee en duin als in zijn novellen (afb. 19 en 20).

Walmart, 2022:

The screenshot shows the Walmart website interface for a book. The browser address bar displays the URL: <https://www.walmart.com/ip/Novellen-en-vertellingen-door-J-J-Cremer-1800-Leatherbound/1762411267...>. The Walmart logo is visible in the top left, and the search bar contains the text "Search everything at Walmart online and in store". The product title is "Novellen en vertellingen / door J.J. Cremer (1800) [Leatherbound]". The price is listed as "\$57.81". Below the price, there are shipping options: "Free shipping" and "Free Holiday returns until Jan 31". The "Add to cart" button is prominent. The "At a glance" section shows "Original languages: Dutch", "Book format: Library Binding", and "Pages: 512".

www.jacobcremer.nl

Laatst bijgewerkt: 19 november 2024.